

VOORSTEL

Onderwerp:	Jaarstukken 2025
Aandachtsveldhouder:	F. Wissing-Kunst
Informatie bij:	Basistaakmanager Bedrijfsvoering
Zaaknummer	306708
Openbaarheid:	Openbaar
Bijlage(n):	1. Jaarstukken 2025 2. Accountantsverslag 2025

Advies Commissie Financiën en Bestuurlijke Zaken:

De commissie heeft het voorstel op 28 april jl. besproken. Diverse financieel-technische en inhoudelijke vragen zijn adequaat beantwoord. Betrokken heemraden hebben ook een toelichting gegeven op de realisatiegraad van de investeringen. De accountant heeft vragen adequaat beantwoord en een korte toelichting gegeven over werkwijze en aard van de controle. Er zijn veel complimenten gegeven over de kwaliteit van de stukken. De commissie adviseert het voorstel als bespreekstuk te agenderen voor de vergadering van het algemeen bestuur.

Reactie college van dijkgraaf en heemraden:

Het voorstel wordt als bespreekstuk geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 19 mei a.s.

Advies

1. In te stemmen met af te sluiten investeringsprojecten.
2. In te stemmen met de Rechtmatigheidsverantwoording door het college van dijkgraaf en heemraden.
3. Kennis te nemen van het Accountantsverslag 2025.
4. De Jaarstukken 2025 vast te stellen en decharge te verlenen aan het college van dijkgraaf en heemraden.
5. In te stemmen met de resultaatbestemming 2025 als voorgesteld in dit voorstel.

Inleiding

Met de jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) legt het college van dijkgraaf en heemraden verantwoording af aan het algemeen bestuur over de realisatie van de in de begroting opgenomen doelstellingen en maatregelen over het afgelopen jaar.

Met ingang van 1 januari 2025 is de Financiële Verordening aangepast. Ten opzichte van het afgelopen jaar zijn twee nieuwe onderwerpen toegevoegd aan de jaarstukken.

Rechtmatigheidsverantwoording: Het Dagelijks Bestuur legt voortaan zelf een verantwoording af in de jaarstukken over de financiële rechtmatigheid via een verplichte rechtmatigheidsverklaring.

Rekenkameronderzoeken: Waterschappen zijn verplicht een externe rekenkamer in te stellen om de onafhankelijke controle op doelmatigheid en doeltreffendheid te borgen. Hiervoor is een aparte paragraaf opgenomen waarin de onderzoeken en de aanbevelingen worden vermeld.

Het jaarverslag (hoofdstukken 1 t/m 7) toont de geplande en gerealiseerde activiteiten.

De jaarrekening (vanaf hoofdstuk 8) geeft inzicht in de financiële gang van zaken over het afgelopen boekjaar. Achtereenvolgens worden de balans, de rekening van baten en lasten en de verplichte onderdelen van de jaarrekening toegelicht.

De netto lasten vallen € 0,7 mln. lager uit dan begroot. Er was € 145,5 mln. begroot en de realisatie eindigt op € 144,8 mln. Dit is een realisatiegraad van 99,5% van de begroting. Naast de reguliere bedrijfsvoering hebben we een toevoeging moeten maken aan de voorziening van de bestuurderspensioenen van € 0,9 mln. Ook is er een incidentele meevaller als gevolg van de verkoop van het voormalige RWZI-terrein naast ons hoofdkantoor. Andere meevallers zijn de hogere netto belastingontvangsten van € 2,5 mln. en het extra dividend van € 1,1 mln. die hoger is uitgevallen dan begroot.

Het resultaat 2025 sluit voor inzet van bestemmingsreserves met € 2,7 mln. positief. Dit resultaat valt € 4,3 mln. hoger uit dan de begroting.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2025	Burap 2025-1	Bijgestelde Begr. 2025	Realisatie 2025	Realisatie vs Begroting
Netto kapitaallasten	33.509	33.949	33.803	33.751	242
Netto personeelslasten	47.862	48.012	47.783	47.600	-262
Netto overige lasten	64.131	66.099	66.383	63.169	-962
Incidentele baten				-624	-624
Arbeidsgerelateerde voorziening				900	900
Netto lasten	145.502	148.060	147.969	144.796	-706
Belastingopbrengsten	141.871	143.780	142.942	144.117	2.246
Kwijtschelding	2.070	2.070	2.071	1.925	-145
Oninbaar	468	468	429	347	-121
Netto baten	139.333	141.242	140.442	141.845	2.512
Operationeel resultaat	-6.169	-6.818	-7.527	-2.951	3.218
Dividenden	4.540	5.617	5.617	5.617	1.077
Nog te bestemmen resultaat	-1.629	-1.201	-1.910	2.667	4.296

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn.

Netto Kapitaallasten

Ten opzichte van de begroting zijn de kapitaallasten € 0,2 mln. hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger behaald investeringsvolume over 2024. Hierdoor stijgen de rentelasten (financiering) meer dan begroot.

Netto Personeelslasten

De realisatie is € 0,3 mln. lager dan begroot. Enkele lastenposten zijn iets hoger gerealiseerd dan begroot. Dit is volledig gecompenseerd door hogere personeelsbaten dan eerder geraamd. Per saldo is de impact van de baten hoger dan de lasten.

Netto overige lasten

De netto overige lasten zijn € 1,0 mln. lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door de verschillende onderdelen van de bedrijfsvoering. Enerzijds zijn de lasten (afdracht) voor de gemeenschappelijke regeling GBLT lager uitgevallen dan begroot. Deze 'meevaller' is binnengekomen nadat de bijgestelde begroting (bestuursrapportage 2025-2) is vastgesteld. Daarnaast is er sprake van uitstel van enkele ICT-oplossingen naar volgend jaar.

Incidentele baten

De incidentele bate is het gevolg van de verkoop van het voormalige RWZI-terrein naast ons hoofdkantoor.

Arbeidsgerelateerde voorzieningen

De pensioenverplichting is aangepast aan de overdrachtswaarde van de overgang van de Appa naar het ABP. Dit zorgt voor een extra dotatie aan de voorziening van € 0,7 mln. Tot aan de overdracht op 1-1-2028 naar het ABP moet de voorziening jaarlijks herzien worden. Het resterende deel € 0,2 mln. is het gevolg van de jaarlijkse aanpassing door de actuariële berekening zoals deze in de Wet Appa is vastgelegd.

Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten zijn per saldo € 2,2 mln. hoger dan begroot. De kosten voor kwijtschelding en oninbaar zijn per saldo € 0,3 mln. lager. Per saldo een voordeel van € 2,5 mln. op de netto belastingopbrengsten.

Zuiveringsheffing: De belastingopbrengsten voor Zuiveringsbeheer zijn per saldo € 1,4 mln. hoger dan begroot. Bij woonruimten is de realisatie ten opzichte van de begroting € 0,2 mln. lager. Bij de bedrijven zijn meer vervuilingseenheden (VE) gezuiverd dan bij de begroting was aangenomen. Dit levert € 1,6 mln. meer inkomsten dan begroot. Dit komt hoofdzakelijk door toegenomen productie bij een aantal grote industriële lozers in ons beheergebied.

Watersysteemheffing: De belastingopbrengsten voor Watersysteemheffing zijn per saldo € 0,8 mln. hoger dan begroot. De toename komt hoofdzakelijk door de grotere stijging van de WOZ-waarde bij de gebouwde eigendommen dan bij de begroting was aangenomen en bij de verontreinigingsheffing van de directe lozers.

Kwijtschelding/oninbaar: De kosten voor kwijtschelding en oninbaar zijn € 0,3 mln. lager dan begroot. De verwachte stabilisatie van het aantal kwijtscheldingsverzoeken en oninbare vorderingen valt in de praktijk lager uit dan was begroot.

Dividenden

Over het resultaat van 2024 van de NWB-bank is extra dividend van € 1,1 mln. ontvangen. Het extra ontvangen dividend wordt evenredig over de waterschapstaken Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer verdeeld.

Netto Investeringsvolumes

In 2025 is er € 39,3 mln. begroot voor de geplande investeringen, hiervan is € 35,3 mln. gerealiseerd. De netto realisatiegraad bedraagt 90% ten opzichte van de begroting (realisatie 2024: 112%). In de loop van het jaar werd de verwachte realisatie voorzien en is het investeringsvolume daarom bij bestuursrapportage 2025-2 naar beneden bijgesteld. De realisatie ten opzichte van Burap 2025-2 is 100%.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2025	Burap 2025-1	Burap 2025-2	Realisatie 2025	Realisatie- graad
Veiligheid	29.418	29.184	27.263	26.030	88%
Watersystemen	17.165	18.002	19.748	22.566	131%
Afvalwaterketen	16.817	17.770	12.990	9.983	59%
Vaarwegen	3.011	3.370	3.420	3.418	114%
Subtotaal bruto Investeringsvolume	66.412	68.327	63.421	61.997	93%
<i>Subtotaal cofinanciering</i>	<i>-27.101</i>	<i>-29.351</i>	<i>-28.220</i>	<i>-26.695</i>	<i>99%</i>
Investeringsvolume netto	39.311	38.975	35.201	35.302	90%

In *H 8.13 Lopende en voorgenomen investeringen* wordt de realisatie per programma aangegeven. De netto realisatiegraad per programma is voor Veiligheid 109%, Watersystemen 117%, Afvalwaterketen 58% en de Vaarwegtaak 100%.

De hogere realisatiegraad wordt verklaard door o.a.:

- Bij Waterveiligheid leidt het afbouwen van de investering voor groot onderhoud tot een lager investeringsvolume. Dit type werkzaamheden wordt in de toekomst onder de exploitatie gebracht. Dit geldt ook voor het op te starten wettelijk verplichte beoordelingsproject voor onze primaire keringen. Bij de versterkingsprojecten van onze primaire waterkering (de HWBP-projecten) met bijbehorende subsidie inkomsten neemt het bruto investeringsvolume af. Dat is te verklaren door faseovergangen in een aantal projecten waarbij het restant van de risicoreserveringen komt te vervallen. Daarnaast vallen de uitgaven in 2025 lager uit als gevolg van de latere beschikbaarheid van medewerkers.
- Bij Watersystemen zijn we op koers en op stoom voor wat betreft de uitvoering van de WBP-doelen. De grote hoeveelheid werk in de uitvoering heeft geleid tot een hoge bruto realisatiegraad (131%), veel inkomsten met ook verrekeningen uit voorgaande jaren (171%) en daarmee een netto realisatiegraad van 117%.
- Bij Waterketen hadden we in 2025 veel projecten in voorbereiding en uitvoering. Toch is de netto realisatiegraad met 58% laag. De oorzaak hiervan is de vertraging bij de planvoorbereiding van de uitbreiding slibgisting Nieuwgraaf, het traject met de Raad van State voor Windenergie Zutphen en de vertragingen voor de KRW-projecten Ruurlo en Lichtenvoorde. Dit heeft tot gevolg dat grote investeringsbedragen doorschuiven in de jaarschijven. Het doel om deze projecten aan het einde van 2027 (KRW-maatregel) gereed te hebben is niet in gevaar.
- Bij vaarwegen zien we een hoger investeringsvolume als gevolg van een kostenverhoging in het project Groot onderhoud kunstwerken waarbij de beweegbare bruggen zijn gerenoveerd. In Burap 1 is het krediet hiervoor opgehoogd. Het project is dit jaar afgerond.

Eerder genomen besluiten

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 5 november 2024 de begroting 2025 inclusief meerjarenraming 2026-2029 vastgesteld.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 11 maart 2025 het vernieuwde Controleprotocol 2025 vastgesteld.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 1 juli 2025 de Bestuursrapportage 2025-1 vastgesteld.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 4 november 2025 de Bestuursrapportage 2025-2 vastgesteld.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 16 december 2025 het jaarlijks vernieuwde Normenkader 2025/2026 vastgesteld.

Onderbouwing

1.1 Deze investeringsprojecten zijn afgerond en moeten financieel worden afgesloten.

Door de lijst met afgesloten projecten voor te leggen aan de kredietverstrekkers (directieteam, college en algemeen bestuur) kan het algemeen bestuur controleren of projecten zijn uitgevoerd binnen de vastgestelde kaders en budgetten. De lijst van af te sluiten projecten zijn opgenomen op pagina 76 van de bijlage op de Jaarstukken 2025 van dit voorstel.

2.1 Dit is een nieuw wettelijk verplicht onderdeel van de jaarstukken die inhoudelijk een beeld geeft van de onrechtmatigheden in het afgelopen begrotingsjaar.

De rechtmatigheidsverantwoording begint eerst met de verklaring, zoals voorgeschreven door de commissie BBV in paragraaf 8.12 van de jaarstukken. Daarin wordt weergegeven dat de verantwoordingsgrens € 3,2 mln. bedraagt (2% van het begrotingstotaal) en dat het totaal aan alle onrechtmatigheden en onzekerheden samen € 11,4 mln. bedraagt (inclusief alle afwijkingen uit het begrotingscriterium). Vervolgens wordt het totaal aan alle 'acceptabele' afwijkingen (€ 8,8 mln.) weergegeven, waaraan geen aandacht meer geschonken hoeft te worden in de jaarstukken. Via de separate mededeling, die voorafgaand aan de jaarstukken aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd, zijn de desbetreffende afwijkingen namelijk 'acceptabel' gemaakt. Een nadere uitsplitsing van de resterende onrechtmatigheid en onzekerheid samen bedraagt € 2,6 mln. en is weergegeven in de bijbehorende tabel van paragraaf 8.12.

- Het feit dat de totale afwijkingen, inclusief de acceptabele afwijkingen, de verantwoordingsgrens ruim overschrijden, maakt voor het getrouwheidsoordeel van de accountant niet uit. We moeten de afwijkingen wel juist en volledig rapporteren.
- Het feit dat we met de onrechtmatigheden en onzekerheden (samen) mogelijk de verantwoordingsgrens overschrijden, maakt dat het wél invloed kan hebben op het getrouwheidsoordeel van de accountant.

Er is sprake van € 0,5 mln. aan onzekerheden als het gaat om toepassing van de mandaatregeling bij het ondertekenen van overeenkomsten. De overige € 2,0 mln. heeft te maken met de onrechtmatigheden en onzekerheden van het niet Europees aanbesteden, namelijk:

- Eerdere onrechtmatigheden en onzekerheden die nog doorliepen in 2025 en in de loop van 2025 opgelost zijn. Een deel is nog niet opgelost en loopt door naar 2026.
- Nieuwe onrechtmatigheden die in 2025 vroegtijdig zijn gemeld (zoals huisvesting), of later ontdekt tijdens de verbijzonderde interne controle. Een deel van deze onrechtmatigheden is al opgelost (zoals catering), een ander deel nog niet. Dat loopt door naar 2026.

3.1 In het 'Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekeningen is vastgesteld dat het definitieve verslag van bevindingen aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

In het verslag van bevindingen van de accountant wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en over de vraag of de beheersorganisatie een getrouw financieel beheer en de getrouwe verantwoording daarover waarborgt.

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van het waterschap.

3.1.1 Verklaring over de getrouwheid.

Getrouwheid ziet voornamelijk op de nauwgezetheid en stiptheid van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten (exploitatie rekening) en activa en passiva (balans). Eshuis accountants: *"Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring over de getrouwheid van de cijfers in de jaarrekening. Dit oordeel betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de omvang en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 alsmede van de activa en passiva per 31 december 2025. Onderdeel van deze getrouwheidsoordeel is ook de rechtmatigheidsverklaring van het dagelijks bestuur."*

3.1.2 Verklaring over de rechtmatigheid.

De controle van de financiële rechtmatigheid vindt met ingang van 2025 anders plaats dan voorheen. De accountant geeft niet meer zelf het oordeel over de rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur legt de rechtmatigheidsverantwoording af als onderdeel van de jaarstukken. De accountant controleert de juistheid en volledigheid (oftewel: de getrouwheid) van deze rechtmatigheidsverantwoording en betreft het oordeel hierover in zijn verklaring over de getrouwheid.

4.1 Door de Jaarstukken 2025 vast te stellen, stemt het algemeen bestuur in met het gevoerde financieel beheer en geeft decharge aan het college van dijkgraaf en heemraden.

In artikel 103 van de Waterschapswet staat dat het college van dijkgraaf en heemraden verantwoording aflegt aan het algemeen bestuur over het gevoerde (financieel) beheer van het afgelopen begrotingsjaar. Dit geschiedt via overlegging van de jaarstukken bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken.

5.1 Het vaststellen van de jaarstukken vereist de bekrachtiging van de inzet van de (bestemming)reserves.

Volgens het Duurzaam Financieel Beleid (DFB) worden positieve resultaten toegevoegd aan de bestemmingsreserves DFB. Voorgesteld wordt om het jaarresultaat van € 2,7 mln. vast te stellen volgens onderstaande tabel.

bedragen in € 1000

Reserve	Totaal	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Inzet bestemmingreserve Innovatiefonds	-32	-32	
Toevoegen bestemmingsreserve Huisvesting			
Toevoegen bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid	2.699	1.046	1.652
Toevoegen algemene reserve			
Resultaat 2025	2.667	1.014	1.652

De verdeling van het resultaat wordt hiermee als volgt ingezet:

- € 0,032 mln. wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Innovatiefonds van Watersysteembeheer;
- € 1,014 mln. wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid van Watersysteembeheer;
- € 1,652 mln. wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid van Waterzuiveringsbeheer.

Kosten

N.v.t.

Kanttelingen en risico's

N.v.t.

Juridische consequentie

N.v.t.

Participatie en communicatie

De stukken worden tijdig voor de vergadering van het algemeen bestuur op 19 mei 2026 bekend gemaakt. Na het besluit van het algemeen bestuur worden de jaarstukken op onze website beschikbaar gesteld.

Uitvoering

In het kader van het concept accountantsverslag geeft de accountant een toelichting in de vergaderingen van het directieteam op 30 maart 2026, van het college op 21 april 2026 en van de commissie FBZ op 28 april 2026.